

ORIENTACE

Eva Stehlíková

Karola Štěpánová,
Štěpán Otčenášek (eds.).***Patnáct let
Divadla v Dlouhé.*****Patnáct dlouhých let**

Divadlo v Dlouhé bilancuje. Má proč. Za dobu své existence se z poněkud riskantního podniku, v němž se spojily na první pohled dvě nekompatibilní skupiny – činoherci, kteří přišli s Hanou Burešovou z Labyrintu, a Bornovi „alternativci“ z Dejvického divadla –, stalo divadlo par excellence. Milováno diváky i kritikou vydobylo si své místo na mapě divadelní Prahy. Divadlo, které získalo mnoho radokovských cen pro své herce a několik nominací na Divadlo roku, završilo svůj úspěch totálně v roce 2010, kdy se umístilo na druhém místě ve všech nominovaných kategoriích (Divadlo roku, Inscenace roku, Ženský a Mužský herecký výkon), o rok později potvrdilo svou pozici dalšími třemi cenami (Inscenace roku, Ženský herecký výkon i Scénografie pro inscenaci *Polední úděl*). K tomu se dá připočítat ještě mnoho dalších ocenění: cena Sazky, cena Divadelních novin, ceny na Grand festivalu smíchu v Pardubicích a na Skupově Plzni. Samozřejmě také cena ASSITEJ (za rok 2002), cena ministra kultury pro Jana Bornu (2008) a cena Společnosti pro vědu a umění pro Hanu Burešovou (2011).

Ve vydaném almanachu je všechno, co očekáváme. Kromě úvodních slov primátora (momentálně Bohuslav Svoboda) a ředitelky divadla (po celou dobu Daniela Šálková) tu najdeme informace o historii divadelního sálu v Dlouhé rekapitulující osud divadla od Velké operety až k Divadlu Jiřího Wolke- ra a následnému přejmenování na Divadlo v Dlouhé v roce 1996. Následuje šest krátkých textů: Eva Šormová podává koncizní „pokus o encyklopedické heslo“, v němž rekapituluje oněch patnáct let, speciální studie jsou věnovány tandemu Burešová–Otčenášek (Zdeněk Hořínek), inscenacím Hany Burešové (Jana Patočková), poetice Jana Borny (Markéta Nachlingerová a Kamila Černá). Potěšující je rovněž, že se tu nezapomnělo na hosty, z nichž mnozí s divadlem spolupracují delší dobu, například J. A. Pitínský, A. Goldflam, V. Morávek, J. Nebeský, J. Mikulášek a další (Jan Kerbr). Ti výrazně oživují repertoár, stejně jako scénická čtení, která se tu pořádají od roku 2004, v nichž hraje významnou roli proslulá „slovenská sekce“ (Markéta Dolníčková).

Další část almanachu je věnována malým biografickým heslům osvětleného vedení a herců, kteří jsou v trvalém angažmá, poté následuje soupis in-

scenací, scénických čtení a festivalů pořádaných divadlem (13 ročníků Dítěte v Dlouhé, nultý ročník Divadelní přehlídky nejen pro teenagery, Festival 13+ a tři další), úctyhodný je soupis hostů, spolupracovníků i zaměstnanců divadla za celou dobu existence.

Předložený materiál je nesmírně užitečný a budoucí badatelé tady mají shromážděno vše, co budou potřebovat, včetně soupisu záznamů jednotlivých inscenací a pořadů o divadle.

Obvyklou laťku však překračuje Kalendárium, které prozradí mnohem více, než bývá zvykem. Kalendárium samozřejmě zaznamenává úspěchy, a to nejen příslušné, divadlem vybojované ceny, ale také úspěchy jednotlivých herců na jiném poli (např. Goyova cena pro Miroslava Táborského za roli tlumočnicka ve španělském filmu *Dívka mých snů* nebo koncert kapely Míly Königa a uvádění jeho CD). Probírají se tu premiéry, derniéry, „studijní“ cesty souboru – ať už do Davosu na místo děje chystané inscenace podle Mannova *Kouzelného vrchu* nebo do stanic Chlumeck nad Cidlinou a Velký Osek před začátkem zkoušek inscenace *Ještě žiju s věšákem, čepicí a plácačkou* –, výjezdy za hranice i hostování spřátelených souborů tu- i cizozemských. Potěší i zmínky o konání plesů přátel divadla, křty vydaných knih (s obzvláštní hřejivou atmosférou při uvádění poezie Jana Borney) nebo fotbalová utkání či maratonský běh divadelního týmu. A také zdánlivě nepodstatné věci jako oslavy osmdesátých narozenin nápovědky paní Vališové...

Nezastírají se tu zásadní problémy, které už jsou dnes zapomenuty, ale postavily divadlo před nezvyklé a náročné situace. Tou nejhorší asi byla povodeň v roce 2002, při níž voda zaplavila divadlo až do třetí řady na balkoně a způsobila, že z něj muselo být odvezeno víc než sedmdesát kontejnerů znehodnocených věcí. Následovalo vyčerpávající putování po divadlech, která nabídla asyl, a také po zájezdech; probíhalo shánění peněz na obnovu divadla s překvapivou pomocí polské farmaceutické firmy Polypharma a známou iniciativou Terryho Pratchetta (s rozkošnou aukcí literární postavy v jeho příští knize!). Zocelený soubor pak přijal stoicky další ránu – rekonstrukci objektu, která v roce 2011 opět vyhnala inscenace mimo domovskou scénu. Nezamlčí ani politováníhodnou nehodu, která v prosinci 2010 způsobila zranění několika dětí (pád plastové tabule zatížené ledem v pasáži divadla). Decentně se tu zmiňuje i obtížná finanční situace, již trvale způsobuje neexistence jasných pravidel pro financování pražských divadel a která vyvrcholila roku 2008. Autoři rovněž cudně nepřipomněli výsledek auditu, za nějž zaplatila Praha téměř 30 milionů. Ten přinesl úředníkům několik překvapivých zjištění, které jim mohl zcela zdarma poskytnout každý divadelní vrátný, jehož funkci by rádi nahradili čipovou kartou... Naštěstí Divadlo v Dlouhé přišlo jen o dvě místa!

A že se tu v mezích možností hospodaří dobře pozná i bez auditu každý, kdo sem chodí.

Z celého Kalendária dýchá pulsující život soudržného týmu, o němž Eva Šormová napsala, že „jeho silou je především kolektivnost, prolnutá sdílenou energií, vzájemnou zkušeností a kultivovanou tvůrčí empatií“ (s. 16). V době sílícího egoismu (ba i autismu) divadelních tvůrců je Divadlo v Dlouhé oázou profesní i lidské solidarity, kterou pociťují i návštěvníci divadla – ti ostatně přispěli na pořízení auta, do něhož se vejde Bornův elektrický invalidní vozík. Je tu mnoho laskavosti a žádný sentiment. Až si myslím, že by se i ostatní členové divadla mohli podepsat pod Bornovo krédo:

Po zadku sjíždím z hor,
odřená prdel brání stesku,
chtěl bych umřít jako mol,
při letu za potlesku.

Bibliografie:

OTČENÁŠEK, Štěpán, ŠTĚPÁNOVÁ, Karola (eds.). *Patnáct let Divadla v Dlouhé*. Praha: Divadlo v Dlouhé, 2011.